

משמעויות ניהוליות מפרשיות בדיקת המשכן

משימה מהקב"ה. לרשותו עמד צוות שלם של מומחים ונשים בעלות מומחיות - "וכל הנשים אשר נשא ליבן אתנה בחכמה טוו את העיזים" (שמות ל"ה, כ"ו). כמעט כל העם היה מעורב באספקת כל חומרי הגלם שנדרשו ליצירת והקמת המשכן.

למשה כמנהל הייתה אחריות לדאוג לכך שכל הפרויקט המורכב הזה יתבצע. סביר שלא היו לו מיומנויות טכניות כמו לבצלאל ואהליאב, וידע בטוויית יריעות עיזים. אבל, הוא קיבל משימה והיה אחראי בלעדי כלפי הקב"ה לביצועה. רמת האחריות והמחויבות היא זו שהביאה לכך שהמשימה כולה נקראה על שמו, כאילו הוא עשה אותה במו ידיו.

במהלך הביצוע נתקל משה בקושי בעניין בניית המנורה. על הפסוק "וזה מעשה המנורה" אומר רש"י: "וזה מעשה המנורה, שהראהו הקב"ה באצבע, לפי שנתקשה בה, לכן נאמר וזה". גם כאן יש לקח ניהולי חשוב - אם יש משהו שאינו ברור, יש לחזור לממונים ולוודא שאתה בכיוון הנכון.

ומכאן, לשאלה שבה פתחנו. מנהל טוב איננו דווקא העובד הכי מיומן בצוות. המנהל הוא זה שמקבל את המשימה, לוקח אחריות, מגלה מעורבות ומאציל סמכויות. לעיתים, כשצריך, הוא חוזר לממונים, ובסופו של דבר עומד ביעדים ובמשימות שהוטלו עליו. זה מה שאני למדתי מפרשיות המשכן על ניהול ומנהיגות.

”
רמת
האחריות
המחויבות
הביאה לכך
שהמשימה
כולה נקראה
על שמו של
משה, כאילו
עשה אותה
במו ידיו

לְמִטָּה יְהוּדָה... וְאֵינִי הֵנָּה נֹתֵתִי אֹתוֹ, אֵת אֶהְלִיאֵב בֶּן-אֲחִיסֶמֶךְ לְמִטָּה-דָּן, וַיָּבֵלֵב כָּל-חֶכְם-לֵב, נֹתֵתִי חֶקְמָה; וְעֵשׂוֹ, אֵת כָּל-אֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ... כָּכֵל אֲשֶׁר-צִוִּיתֶךָ, יַעֲשׂוּ.”

דהיינו, א-לוקים שאמר למשה לעשות את כל כלי המשכן ואת המשכן, אומר כאן כי מי שיעשו את המשכן הם בצלאל בן אורי, אהליאב בן אחיסמך וקבוצה של אנשים ששמותיהם לא נתפרשו והם קרואים כאן בשם הקיבוצי "חכם לב".

אומר אורח חיים בפירושו (שמות כ"ו, ל): "לעולם כי כל מה שיצווה ה' בנוכח למשה הוא יעשה ואין זולתו זולת במקום שיחזור ה' ויאמר בפירוש כי אחרים הם העושים אז נאמר כי טעם שדבר אליו לנוכח הוא לומר לו כי כיון שהוא המצווה כאילו הוא העושה וכמעשה כל המשכן וכליו שהגם שכניה הדבר אליו חזר וציווהו בפרשת כי תישא קראתי בשם בצלאל וגו' ואתו אהליאב וגו' ובלב כל חכם וגו' ועשו את כל אשר צויתך חזר וגילה הדבר כי לא יעשה משה דבר במלאכה".

כיוון שמשה הוא זה שציווה את בצלאל, אהליאב ואת חכמי הלב, הרי שנחשב לו הדבר כאילו הוא עשה את המשכן. לעניות דעתי יש כאן רובד נוסף מעבר לנאמר בפירוש האורח חיים הקדוש.

משה לא היה רק מעביר מסרים מהקב"ה לעושים את המלאכה. משה עמד כמנהל וכמנהיג שקיבל

ארגונים רבים ממנים לתפקיד ניהולי עובד ותיק מוכשר שמכיר היטב את המערכת, מסוגל לבצע את כל מה שעושים העובדים האחרים וממילא נתפס כמי שיידע לנהל את האחרים בדרך הנכונה ביותר.

השאלה האם מנהל טוב צריך להיות העובד הכי טוב, מיומן ויעיל בצוות שבראשו הוא עומד, דהיינו, מנהל שיכול להחליף בעבודתו כל אחד מהכפופים לו, חוזרת ונשאלת מדי פעם ברמות ניהול שונות.

עיון בפרשיות המשכן בעזרת פירושו של אור החיים הקדוש יכול ללמדנו דבר משמעותי בעניין זה. בפרשת תרומה מצווה הקב"ה את משה ציוויים רבים על הקמת המשכן: "ועשו לי מקדש" ובהמשך: "ועשו ארון..." (כ"ה, ת, י).

עד כאן בלשון רבים, אבל מיד לאחר מכן הרבה מאד ציוויים נאמרים למשה בגוף ראשון יחיד. מפסוק י"א ואילך אנו קוראים את ציוויי הקב"ה: "וציפית... ויצקת... ונתתה... ועשית... והבאת...", וכן בהמשך "ועשית שולחן... וציפית אותו זהב טהור", וגם במנורה - "ועשית", עוד "ואת המשכן תעשה...", וכך הלאה, הכל בלשון יחיד.

לפי לשון הכתוב נראה כי משה צווה לעשות בעצמו את כל הכלים ואת המשכן, אבל בהמשך, בפרשת כי תישא (ל"א, א-י) נאמר: "וַיִּדְבֹר ה', אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. רֵאדָה, קְרָאתִי בְשֵׁם, בְּצַלָּל בֶּן-אֲוִרִי בֶן-חֹרִי,

פסח
במלון משכנות רות דניאל
רק חול המועד פסח
מחירים אטרקטיביים
אל תחמיצו!
כיכר היהלום טורס בע"מ | 052-5563833
מתחם הבורסה, זבזיטניסקי ר"ג | מרגלית צדרבוים

פסח
(6 האלונות 62 אהא) וזיניהם:
ירושלים: ענבל, המלך שלמה, רמדה ועוד...
נתניה: העונות, מגדלי דוד המלך ועוד...
טבריה: לייק האוז, המלך שלמה, לאונרדו (לאוכלי קיסיות) ועוד...
לפריטים | גרוסמן טורס 02-9410110
הדרשה | דוד 052-6244733
גרוסמן טורס